

КВОТНА СИСТЕМА ЗА КРАВЕ МЛЯКО

Общата организация на пазара (ООП) на мляко и млечни продукти е създадена и се прилага в страните от Европейския съюз с цел да се стабилизируют пазарите, като се постигне оптимален баланс между търсене и предлагане, да се стимулира консумацията на мляко и млечни продукти и да се подобри конкурентноспособността на продуктите, произведени от мляко.

ООП на млякото се осъществява чрез различни механизми – квотна система за краве мляко, интервенционни мерки, помощи за частно складиране и за стимулиране консумацията на някои млечни продукти, както и външотърговски механизми. Квотната система за краве мляко е въведена като задължителна мярка в страните от ЕС през 1984 г. Квотната година започва на 1 април от календарната година и приключва на 31 март на следващата година.

Към 2008 г. Националната млечна квота на България е в размер на 979 000 тона краве мляко, от които 889 000 тона за доставки към млекопреработвателните предприятия и 90 000 тона за директни продажби. Референтната масленост за страната е 3,91% (или 39,1 г/кг мляко).

Основните моменти, които производителите на краве мляко трябва да знаят и спазват, за да могат да продават краве мляко, са:

- да притежават индивидуална млечна квота за доставки и/или директни продажби. Разпределената от министъра на земеделието и храните индивидуална млечна квота се удостоверява с оригинално удостоверение за разпределение на индивидуална млечна квота;
- да сключват договори за доставка и да доставят кравето мляко само на одобрени изкупвачи на краве мляко. Регистърът на одобрените изкупвачи на краве мляко е публичен – поместен е в интернет страницата на Министерството на земеделието и храните. Производителите, които нямат достъп до интернет могат да получат списъка на одобрените изкупвачи от Общинските служби по земеделие и гори, Областните дирекции „Земеделие” и от кметствата на населените места;
- производителите, които притежават индивидуална млечна квота за директни продажби да водят редовно регистър за произведените и продадените количества краве мляко и млечни продукти от краве мляко;
- при сключване на договор за доставка на мляко с одобрен изкупвач, производителите трябва да му предоставят копие на удостоверението с индивидуалната си млечна квота и да му покажат оригиналното удостоверение;
- производител на краве мляко, чието стопанство се състои от един животновъден обект (ферма), може да доставя млякото си само на един одобрен изкупвач за определен период от време;
- производителите следва да се стремят да подобрят качеството на произведеното от тях мляко, тъй като до 31.12.2009 г. показателите на суровото мляко трябва да достигнат Общ брой микроорганизми до 100 000 бр/мл и Общ брой соматични клетки до 400 000 бр/мл. От 1.01.2010 г. мляко, което не отговаря на показателите за качество няма да се изкупува.

Важна информация за производителите на краве мляко

- Квотният период е в рамките от 1 април от съответната календарна година до 31 март на следващата година;

- Производители, които са превишили разпределената им индивидуална млечна квота, дължат вноски в размер от 0,554 лв./кг превишение след извършване на корекция с реалната индивидуална масленост спрямо индивидуалната референтна, когато националната млечна квота за доставки и/или директни продажби е превишена през съответния квотен период;
- Всяко доставено и/или директно продадено количество мляко или продукти от краве мляко от производител, който не притежава индивидуална млечна квота съответно за доставки и/или директни продажби, се счита за превишаване на индивидуалната млечна квота и подлежи на санкция по реда на чл. 73 от Закона за прилагане на общите организации на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз;
- Когато нито един одобрен изкупвач не подаде декларация за изкупено количество краве мляко от даден производител на краве мляко, този производител се счита за прекратил дейността си по продажба на краве мляко и индивидуалната му млечна квота за доставки може да бъде отнета в полза на националния млечен резерв;
- Производителите, притежаващи индивидуална млечна квота за директни продажби, в периода 1 април – 15 май подават декларация в Областната разплащателна агенция за количеството извършени директни продажби през изминалия квотен период;
- Производителите могат да превръщат индивидуалните си млечни квоти от директни продажби в доставки и обратно. За тази цел се подава заявление по образец в Областната разплащателна агенция, в срок до 30 ноември на текущия квотен период. Разплащателната агенция, в 30 дневен срок от подаване на заявлението издава удостоверение за превръщане на част или цялата индивидуална млечна квота. Удостоверението важи от датата на издаване от Разплащателната агенция.
- Прехвърляне на индивидуални млечни квоти със стопанството на производителя – индивидуалната млечна квота се прехвърля при наследяване на стопанството или при покупка на стопанството. Прехвърлянето се извършва чрез подаване на заявление до Областната разплащателна агенция, придружено с документи, удостоверяващи прехвърлянето. Между съпрузи или деца и родители прехвърлянето на индивидуалната млечна квота може да се извърши без прехвърляне на стопанството, когато приобретателят е регистриран земеделски производител (отново чрез подаване на заявление в Областната разплащателна агенция).
- Прехвърляне на индивидуални млечни квоти без стопанството на производителя – това е схема за покупко-продажба на индивидуални млечни квоти при фиксирана цена. Желаящите да продадат или да закупят квоти заявяват желанието си в Разплащателната агенция. Схемата стартира на 1 август 2008 г.

Информация за изкупвачите на краве мляко

Съгласно законодателството на Европейския съюз, въведено чрез Закона прилагане на общите организации на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз, изкупвачите на краве мляко са партньори на компетентния държавен орган по администрирането и контрола на системата от млечни квоти. В тази връзка, основните изисквания към изкупвачите на краве мляко следва:

- да бъдат одобрени за изкупвачи на краве мляко от Министъра на земеделието и храните;
- да сключват договори с производителите на краве мляко;
- да издават документ за всяка доставка на всеки производител, с когото имат сключен договор;
- да регистрират в електронен вид ежедневно доставките на краве мляко по производители и да изпращат месечни справки на хартиен носител и в електронен вид в Министерството на земеделието и храните;

- да подават декларации за общото изкупено краве мляко за съответния квотен период и изкупеното мляко от всеки производител – количество в килограми и фактическа средна масленост в г/кг. Декларациите се подават в Областната разплащателна агенция след приключване на съответния квотен период в срок до 15 май;
- да уведомяват производителите за остатъка от квотата им на всяко тримесечие;
- да вземат проби за масленост от всеки производител най-малко два пъти месечно, които се анализират в независими акредитирани лаборатории;
- да учредяват редовно банкова гаранция в полза на Разплащателната агенция, и при превишаване на индивидуалните млечни квоти на производителите да събират вноската /налога/ и да го преведат на Разплащателната агенция;

Законодателство за прилагане на квотната система в България:

1. Закон прилагане на общите организации на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз;
 2. Наредба № 23 от 13 декември 2007 г. за управление на националната млечна квота (наредба на министъра на земеделието и продоволствието, ДВ, бр. 108/2007 г.)
- Българското законодателство по прилагане на системата от млечни квоти за краве мляко е публикувано в интернет страницата на Министерството на земеделието и горите)